

UBND HUYỆN GIA LÂM
PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**HƯỚNG DẪN HOẠT ĐỘNG CHUYÊN MÔN BỘ MÔN LỊCH SỬ
NĂM HỌC 2022-2023**

Thực hiện chỉ đạo của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, phòng Giáo dục và Đào tạo Gia Lâm hướng dẫn hoạt động chuyên môn bộ môn Lịch sử cấp THCS năm học 2022-2023 như sau:

1. Xây dựng và thực hiện kế hoạch giáo dục

Việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch dạy học của tổ nhóm chuyên môn, kế hoạch bài dạy của giáo viên triển khai thực hiện theo hướng dẫn Công văn số 4612/BGDĐT-GDTrH ngày 03/10/2017 của Bộ GDĐT về việc hướng dẫn thực hiện Chương trình GDPT hiện hành theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất học sinh từ năm học 2017-2018; Công văn số 3280/BGDĐT-GDTrH ngày 27/8/2020 của Bộ GDĐT và Công văn số 2786/SGDĐT-GDPT ngày 03/9/2020 của Sở GDĐT về việc hướng dẫn thực hiện điều chỉnh nội dung dạy học cấp trung học cơ sở, trung học phổ thông; Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH ngày 18/12/2020 của Bộ GDĐT, Công văn số 4659/SGDĐT-GDPT ngày 31/12/2020 của Sở GDĐT. Các phụ lục kèm theo các Công văn này được sử dụng tham khảo trong việc xây dựng kế hoạch dạy học, kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục, kế hoạch giáo dục của GV, kế hoạch bài dạy (giáo án) môn Lịch sử.

- Kế hoạch dạy học có đủ thời lượng dành cho bài tập, ôn tập, dạy học lịch sử địa phương (đối với lớp 8,9), các chủ đề dạy học và kiểm tra giữa kỳ, cuối kì. Kế hoạch dạy học phải được thống nhất trong tổ/ nhóm chuyên môn và được Lãnh đạo nhà trường phê duyệt.

- Các nội dung bổ trợ nhằm chuẩn bị cho học sinh học theo Chương trình GDPT 2018 môn Lịch sử ở cấp THPT được thực hiện theo Công văn số 94/SGDĐT-GDPT ngày 14/01/2022 của Sở GDĐT.

- Thực hiện lồng ghép vào môn Lịch sử các nội dung phù hợp về: chủ quyền Quốc gia, về biên giới, biển đảo; nội dung liên môn với các môn học khác như Ngữ văn, Địa lý... Xây dựng chủ đề liên môn phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường và địa phương.

2. Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá.

a) Thực hiện hiệu quả các phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực (đổi mới phương pháp dạy học)

- Tiếp tục đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh. Việc xây dựng kế hoạch bài dạy (giáo án) linh hoạt theo tinh thần Công văn số 5512/BGDĐT-GDTrH ngày 18/12/2020 của Bộ GDĐT, Công văn số 4659/SGDĐT-GDPT ngày 31/12/2020 của Sở GDĐT về việc xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường.

- Đổi mới phương pháp dạy học Lịch sử nhằm mục tiêu phát triển năng lực học sinh, không chỉ tập trung vào trang bị kiến thức cho học sinh mà đặt trọng tâm rèn luyện năng lực giải quyết vấn đề gắn với những tình huống của cuộc sống; Tăng cường khai thác và sử dụng các nguồn sử liệu khác nhau để tái hiện, phục dựng lịch sử một cách khoa học, khách quan, chân thực. Đồng thời gắn với hoạt động thực hành, thực tiễn nhằm phát triển năng lực, phẩm chất cho học sinh.

Xây dựng kế hoạch bài dạy (giáo án) cần lưu ý nội dung cụ thể như sau:

+ Mỗi bài học bao gồm các hoạt động cơ bản sau: (1) Mở đầu (tình huống có vấn đề, giao nhiệm vụ học tập) xác định vấn đề cần giải quyết hoặc nhiệm vụ học tập gắn với kiến thức mới của bài học; (2) Hình thành kiến thức mới (hoạt động với sách giáo khoa, thiết bị dạy học và học liệu để khai thác, tiếp nhận kiến thức mới thông qua kênh chữ, kênh hình, kênh tiếng, vật thật); (3) Luyện tập (câu hỏi, bài tập, thực hành, thí nghiệm) để phát triển các kĩ năng gắn với kiến thức mới vừa học; (4) Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học để giải quyết các tình huống, vấn đề trong thực tiễn.

+ Đối với mỗi hoạt động, giáo viên tổ chức cho học sinh thực hiện theo các bước cơ bản sau: (1) Chuyển giao nhiệm vụ học tập: sử dụng sách giáo khoa, thiết bị dạy học, học liệu phù hợp theo nội dung hoạt động với câu hỏi/lệnh rõ về mục đích, cách thức thực hiện (đọc, nhìn, nghe, nói, làm) và yêu cầu về sản phẩm mà học sinh phải hoàn thành; (2) Học sinh thực hiện nhiệm vụ, chú trọng hoạt động cá nhân trước khi hoạt động nhóm đôi, nhóm nhỏ (nếu cần): giáo viên quan sát, phát hiện những khó khăn của học sinh và có biện pháp hỗ trợ kịp thời, phù hợp (gợi ý, định hướng về phương pháp, cách làm); (3) Tổ chức cho học sinh báo cáo, trình bày kết quả, thảo luận; (4) Giáo viên tổng hợp, nhận xét, đánh giá, kết luận để học sinh ghi nhận và vận dụng kiến thức.

- Tiếp tục rà soát nội dung SGK, tinh giản những nội dung dạy học vượt quá mức độ cần đạt về kiến thức, kĩ năng của chương trình hiện hành; điều chỉnh để tránh trùng lặp nội dung giữa các môn học, hoạt động giáo dục; bổ sung, cập nhật những thông tin mới phù hợp, thay thế những thông tin cũ, lạc hậu.

- Ngoài ra, giáo án bài giảng cần đảm bảo các yêu cầu như: tránh dàn trải, xác định được những đơn vị kiến thức cơ bản, trọng tâm; tăng cường liên hệ thực tiễn; chú trọng mục tiêu giáo dục tư tưởng đạo đức; khai thác triệt để đồ dùng dạy học và tích cực ứng dụng công nghệ thông tin; khai thác ứng dụng và tiện ích của hệ thống phần mềm phục vụ dạy học.

b) Đổi mới hình thức tổ chức dạy học

- Đa dạng hóa các hình thức dạy học phù hợp với tình hình thực tiễn: dạy học ở trên lớp, dạy học tại di sản, thực địa, bảo tàng...; các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; sử dụng các hình thức dạy học trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông.

- Giáo viên chủ động ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học, tăng cường việc thiết kế các giáo án Powerpoint (có thể sử dụng các giáo án sẵn có trên hệ thống phần mềm Smartschool). Cần chú ý thiết kế nội dung kiến thức cơ bản

cô đọng, ngắn gọn; biểu thị nội dung kiến thức cơ bản bằng cách bảng biểu hóa, sơ đồ hóa, sơ đồ tư duy; chú ý sử dụng kênh hình, tư liệu...giúp học sinh tiếp thu kiến thức trực quan và hứng thú hơn.

- Coi trọng giao nhiệm vụ và hướng dẫn học sinh học tập ở nhà, ở ngoài nhà trường. Tiếp tục thực hiện tốt việc sử dụng di sản văn hóa trong dạy học theo Hướng dẫn số 73/HD-BGDĐT-BVHTTDL ngày 16/01/2013 của liên Bộ GDĐT, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

c) Thực hiện kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh

Việc đánh giá, xếp loại học sinh trung học cơ sở, thực hiện theo quy định tại Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT ngày 12/12/2011 và Thông tư số 26/2020/TT-BGDĐT ngày 31/8/2020 của Bộ GDĐT sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 58/2011/TT-BGDĐT.

- Các tổ/nhóm chuyên môn xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh phù hợp với kế hoạch giáo dục môn học, hoạt động giáo dục của nhà trường theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh. Không kiểm tra, đánh giá những nội dung, bài tập, câu hỏi vượt quá mức độ cần đạt về kiến thức, kỹ năng của chương trình GDPT hiện hành; những nội dung đã hướng dẫn tại Công văn số 3280/BGDĐT-GDTrH ngày 27/8/2020 của Bộ GDĐT và Công văn số 2786/SGDĐT-GDPT ngày 03/9/2020 của Sở GDĐT về việc hướng dẫn thực hiện điều chỉnh nội dung dạy học cấp trung học cơ sở, trung học phổ thông.

- Tăng cường các câu hỏi nhằm khai thác, sử dụng các nguồn sử liệu, tranh ảnh, lược đồ; câu hỏi mở tạo điều kiện cho học tự biểu đạt chính kiến của mình về các vấn đề Lịch sử, hướng tới đánh giá phẩm chất và năng lực học sinh, khắc phục tình trạng ghi nhớ sự kiện một cách máy móc.

- Thực hiện đánh giá thường xuyên trực tiếp hoặc qua mạng đối với tất cả học sinh bằng các hình thức: hỏi - đáp, viết; đánh giá qua hồ sơ học tập, vở hoặc sản phẩm học tập; đánh giá qua việc học sinh báo cáo kết quả thực hiện một dự án học tập, nghiên cứu khoa học kỹ thuật, báo cáo kết quả thực hành, thí nghiệm; đánh giá qua bài thuyết trình về kết quả thực hiện nhiệm vụ học tập.

- Việc kiểm tra, đánh giá định kì, gồm kiểm tra, đánh giá giữa kì và kiểm tra, đánh giá cuối kì, được thực hiện thông qua: bài kiểm tra (trên giấy hoặc trên máy tính), bài thực hành, dự án học tập.

- Đối với bài kiểm tra, đánh giá bằng điểm số: Đề kiểm tra phải được xây dựng theo ma trận câu hỏi tự luận hoặc trắc nghiệm kết hợp với tự luận biên soạn theo mức độ cần đạt của chương trình môn học.

+ Mức 1 (nhận biết): Các câu hỏi yêu cầu học sinh nhắc lại hoặc mô tả đúng kiến thức, kỹ năng đã học theo các bài học hoặc chủ đề trong chương trình môn học;

+ Mức 2 (thông hiểu): Các câu hỏi yêu cầu học sinh giải thích, so sánh, áp dụng trực tiếp kiến thức, kỹ năng đã học theo các bài học hoặc chủ đề trong chương trình môn học;

+ Mức 3 (vận dụng): Các câu hỏi yêu cầu học sinh vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để giải quyết vấn đề đặt ra trong các tình huống gắn với nội dung các bài học hoặc chủ đề trong chương trình môn học;

+ Mức 4 (vận dụng cao): Các câu hỏi yêu cầu học sinh vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để giải quyết vấn đề đặt ra trong các tình huống mới, gắn với thực tiễn, phù hợp với mức độ cần đạt của chương trình môn học.

- Đối với kiểm tra, đánh giá bằng bài thực hành, hoặc dự án học tập: Yêu cầu cần đạt của bài thực hành hoặc dự án học tập phải được hướng dẫn cụ thể bằng bảng kiểm các mức độ đạt được phù hợp với 4 mức độ nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng cao của các kiến thức, kỹ năng được sử dụng.

- Căn cứ vào mức độ phát triển năng lực của học sinh, nhà trường xác định tỉ lệ các câu hỏi, bài tập theo 4 mức độ yêu cầu trong các bài kiểm tra, đánh giá trên nguyên tắc đảm bảo sự phù hợp với đối tượng học sinh và tăng dần tỉ lệ các câu hỏi, bài tập ở mức độ yêu cầu vận dụng, vận dụng cao.

3. Nâng cao chất lượng hoạt động chuyên môn, bồi dưỡng đội ngũ

Nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm thực hiện theo Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo và công văn 10801/SGDĐT-GDTrH ngày 31/10/2014 của Sở Giáo dục và Đào tạo:

- Sinh hoạt của tổ/nhóm chuyên môn tránh hình thức, giảm các thủ tục hành chính; tập trung nghiên cứu bài học (bài dài, bài khó, bài có nội dung giảm tải, bài có kiến thức liên môn với các môn học khác trong chương trình); xây dựng chủ đề dạy học; tọa đàm trao đổi về tổ chức dạy học theo Chương trình GDPT 2018; tổ/ thống nhất những nội dung kiến thức trọng tâm cơ bản của từng chương, từng bài, thống nhất các giáo án dự giờ, thao giảng, đề cương ôn tập...

- Việc dự giờ, thăm lớp của giáo viên được thực hiện theo kế hoạch sinh hoạt chuyên môn của tổ/nhóm chuyên môn và không đánh giá bài dạy trong sinh hoạt chuyên môn thường xuyên. Việc dự giờ không chỉ nhận xét giáo viên mà chủ yếu thông qua việc quan sát, nhận xét hoạt động học tập của học sinh để từ đó điều chỉnh việc tổ chức dạy học của giáo viên. Rút kinh nghiệm giờ dạy dựa trên phân tích hoạt động học của học sinh theo các bước sau:

+ Mô tả hành động (đọc, nghe, viết, nói, làm) của học sinh trong hoạt động học (làm minh chứng để tiến hành bước 2 và bước 3).

+ Đánh giá kết quả hoạt động của học sinh (những gì học sinh đã học được, chưa học được).

+ Phân tích nguyên nhân những gì học sinh đã học được, chưa học được.

+ Đưa ra biện pháp khắc phục hạn chế, hoàn thiện kế hoạch dạy học.

- Trong năm học, mỗi trường thực hiện 01 đến 02 chuyên đề sinh hoạt chuyên môn.

- Tích cực chuẩn bị triển khai thực hiện chương trình mới:

+ Ngoài việc tham gia đầy đủ các lớp bồi dưỡng chuyên môn theo kế hoạch, mỗi giáo viên cần tích cực chủ động tự nghiên cứu kỹ Chương trình môn học, từ đó có kế hoạch tự bồi dưỡng thêm những kiến thức chuyên môn của những mạch nội dung không có trong Chương trình GDPT 2006.

+ Việc lựa chọn sách giáo khoa lớp 8 thực hiện theo Quyết định số 1157/QĐ-UBND ngày 10/3/2021 của UBND thành phố Hà Nội và Thông tư số 25/2020/TT-BGDĐT ngày 26/8/2020 của Bộ GDĐT về việc quy định việc lựa chọn sách giáo khoa trong cơ sở giáo dục phổ thông.
